

Bc. Tomáš Novotný

General extenders in English and in Czech. Neurčité dovětky v angličtině a v češtině.

Diplomová práce. ÚAJD FF UK. 2018.

Posudek vedoucí práce

Tomáš Novotný se v diplomové práci vrátil k tématu své bakalářské práce – neurčitým dovětkům typu *or something, and stuff like that*. Diplomová práce tak dobře dokumentuje pokrok, jaký autor během magisterského studia udělal.

Je to vidět už ve volbě zkoumaného materiálu. Namísto relativně omezeného jazyka televizního seriálu se autor zaměřil na bezprostřední mluvenou neformální dialogickou angličtinu, kterou konfrontuje s obdobným materiálem českým. Materiál čerpá proto ze srovnatelných korpusů *Spoken BNC2014* a *ORAL2013*.

Změnila se zásadně i metodologie. Sofistikovanou metodou postupné identifikace a rozšiřování kolokačních rámců, která vychází z přístupu Karin Aijmer (2015), se mu podařilo pro oba jazyky popsat široký repertoár zkoumaných dovětků a ukázat tak jejich formální variabilitu i společné rysy. Metodu a typy dovětků popisuje podrobně příloha k práci (Appendix).

Následná kvalitativní analýza vybraných forem dovětků se opírá o rozsáhlou sekundární literaturu (k tématu existuje řada anglických studií, zatímco v češtině je zkoumáno jen okrajově, v souvislosti s jinými formami vágního vyjadřování). Autor v úvodu analytické části práce náležitě upozorňuje na vrstvení různých funkcí neurčitých dovětků a jejich obtížné oddělování a na zásadní roli kontextu při interpretaci dovětků. Popis funkcí dovětků se zaměřuje na jejich subjektivní a intersubjektivní nepropoziční významy, zvláště jsou popsány vylučovací a slučovací dovětky. Autor porovnává systematicky situaci v angličtině a v češtině. Ukazuje se například, že angličtina a čeština se zčásti liší ve vyjadřování hodnotících postojů mluvčího pomocí dovětků: zatímco v angličtině se používají hodnotící a expresivní adjektiva i substantiva (např. *or something stupid like that, or some rubbish, and just horrible horrible stuff, and shit*), v češtině se objevují jen hodnotící substantiva (např. *nebo takovádle koniny, a tydlety pitomci*).

Analýza intersubjektivních významů pracuje s pojmem zdvořilosti. Autor dokládá užívání dovětků se spojkou *or* v nabídkách a návrzích, kde poskytují adresátovi širší možnost volby, a to jak v angličtině, tak v češtině (př. 94-5 ukazují, jak adresát této možnosti využije). Z metodologického hlediska je třeba ocenit to, že se autor neomezuje při interpretaci funkce dovětků na promluvu, která dovětek obsahuje, ale zkoumá i reakci adresáta a bezprostřední okolí promluvy. Je to dobře vidět také u rozboru příkladů kooperace mluvčích (př. 100-101), kde autor ukazuje, jak dovětky fungují ve shodě s dalšími diskurzními ukazateli jako prostředky pozitivní zdvořilosti. Zvláštní podkapitoly jsou věnovány funkci, která se v literatuře označuje jako „formulaic disclaimers“, kterou autor překvapivě dokumentuje i na českých příkladech slučovacích dovětků (*a všechno možný, ale...*), zatímco u českých vylučovacích dovětků doložena není.

Autor dospěl k originálním výsledkům, které přesně a detailně dokumentuje a interpretuje. Diplomová práce ukázala formální rozmanitost a funkční potenciál neurčitých dovětků v obou jazycích. Může se tak stát východiskem pro další výzkum těchto konstrukcí, které jsou v češtině obecně málo prozkoumané a jejichž výzkum se v angličtině dosud zaměřoval na omezený počet typů dovětků.

Práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce i po stránce formální a jazykové. Dílčí výsledky práce autor publikoval v *Časopise pro moderní filologii* (2018/1) a úspěšně prezentoval na mezinárodní konferenci *OLINCO 2018*.

Práce byla průběžně konzultována. Nemám proto žádné dotazy.

Závěr

Předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 28. 8. 2018

doc. PhDr. Markéta Malá, Ph.D.